

WWFT wijzigingen 2013

Nederland is in 2010 geëvalueerd in het kader van de derde evaluatieronde van de FATF (Financial Action Task Force). Deze intergouvernementele organisatie heeft 40 aanbevelingen opgesteld ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme. In Nederland hebben deze aanbevelingen, via een drietal Europese Richtlijnen, geleid tot de WWFT.

De FATF heeft enkele tekortkomingen in de WWFT geconstateerd.

In het wetsvoorstel 33238 zijn deze tekortkomingen omgezet in wetgeving. Het wetsvoorstel wordt op dit moment behandeld in de Eerste Kamer. De verwachting is dat de wetwijzigingen per 1 januari 2013 in werking zullen treden.

Belangrijkste wijzigingen in de WWFT

In dit artikel behandelen we de belangrijkste voorgestelde wijzigingen van de WWFT voor juridische beroepsbeoefenaren, alsmede accountants en administratiekantoren. Voor een volledig overzicht van de nieuwe wettekst en wetsgeschiedenis verwijzen wij u naar <https://zoek.officielebekendmakingen.nl> met zoekterm 33238.

Instellingsbegrip accountants en belastingadviseurs

Het instellingsbegrip voor accountants en belastingadviseurs wordt gewijzigd. De norm richt zich in de oude wet op de individuele accountant, in de nieuwe wet op het kantoor en de natuurlijke persoon die zelfstandig optreedt. Reden voor wijziging is dat bij grotere accountantskantoren het gebruikelijk is dat eerst intern dient te worden gemeld bij een compliance afdeling, die dan vervolgens nader onderzoek doet en beslist of er een melding plaats moet vinden. Door de wijziging zal ook eventuele sanctionering veranderen, het accountantskantoor kan straks

bestuursrechtelijk -via een boete en of dwangsom- worden aangesproken. Tuchtrechtelijke maatregelen tegen een individuele accountant blijven mogelijk.

Uitbreiding WWFT plichtige diensten

In de praktijk bestond enige discussie of, en in hoeverre forensische accountancy werkzaamheden onder de WWFT vallen. In de nieuwe WWFT is hiervoor een expliciete wettelijke grondslag opgenomen; dit is een codificatie van bestaande praktijk. Forensische accountancy opdrachten, ongeacht of deze samenhangen met samenstellen, beoordelen of controleren van de jaarrekening, vallen onder de WWFT.

Voor het notariaat zijn de volgende wijzigingen van belang: het begrip onroerende zaken is vervangen door registergoederen, overdracht van vliegtuigen en geregistreerde schepen vallen voortaan ook onder de meldplicht. Ook het vestigen van alleen een hypotheekrecht op een registergoed zonder bijkomende levering valt straks onder de WWFT plichtige diensten.

Ook ten aanzien van overdracht van een onderneming of aandelenpakket is een wijziging aangebracht. Gedeeltelijke overname van een onderneming valt straks onder de meldingsplicht als het deel van de onderneming dat wordt overgedragen zodanig substantieel is dat door de transactie een persoon toetreedt tot de kring van uiteindelijk belanghebbenden (UBO). Dit lijkt in te houden dat overdracht

van een aandelenpakket van 2% aan een bestaande aandeelhouder die al 24% heeft ook onder de meldplicht valt. Ten slotte wordt een meldingsplicht ingevoerd voor taxateurs.

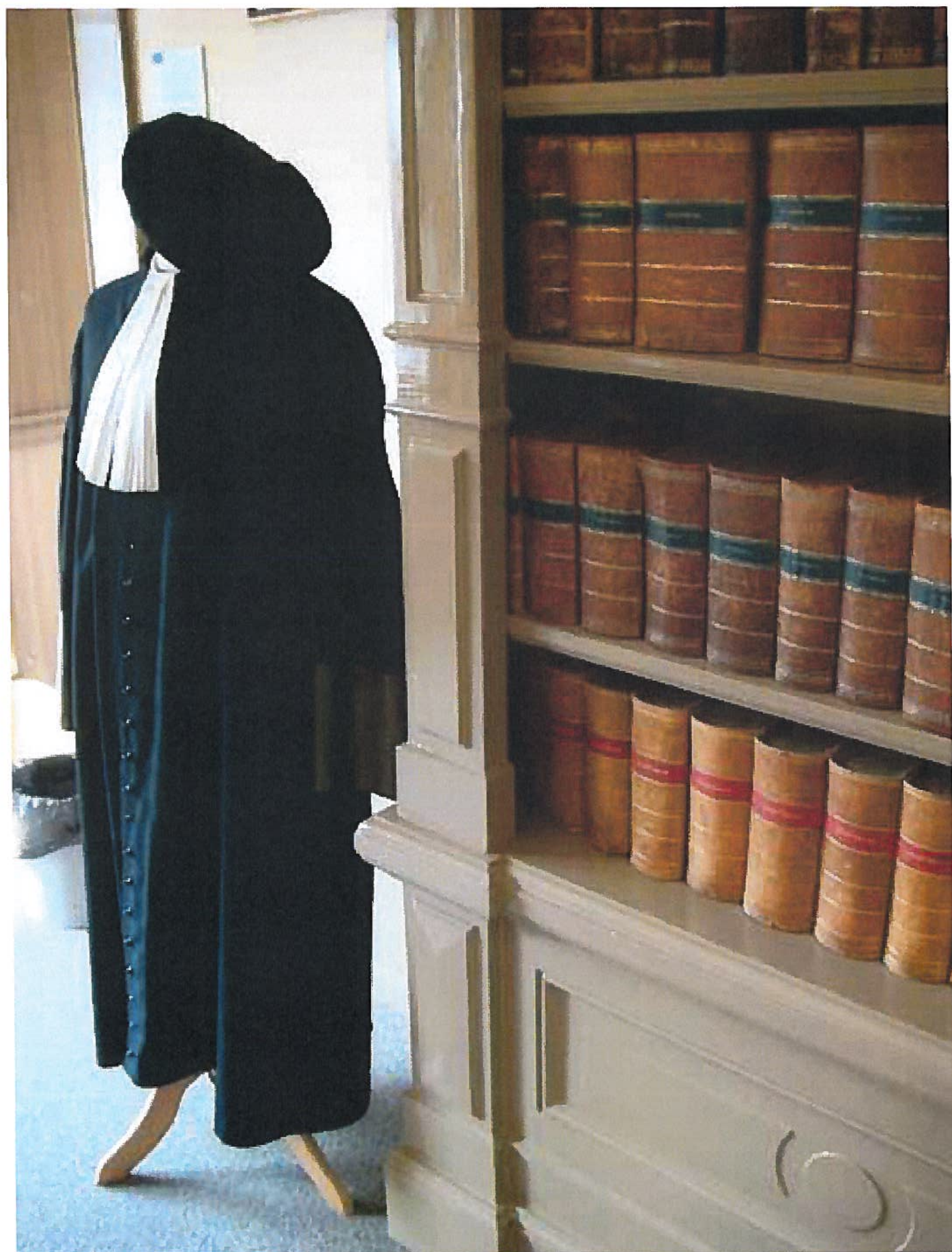
Transactiebegrip

Uit recente jurisprudentie van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (LJN BK4209) blijkt dat in de praktijk onduidelijkheid bestond over de vraag in hoeverre een meldingsplicht geldt voor instellingen die een ongebruikelijke transactie constateren die geen deel uitmaakt van de dienstverlening door die instelling. De definitie van het nieuwe transactiebegrip luidt als volgt:

“Handeling of samenstel van handelingen van of ten behoeve van een cliënt waarvan de instelling ten behoeve van haar dienstverlening aan die cliënt heeft kennisgenomen.”

Een direct of causaal verband tussen de ongebruikelijke transactie en de werkzaamheden van de instelling is geen vereiste. Passieve betrokkenheid, doordat de instelling wetenschap heeft van de transactie, is voldoende om de meldplicht te activeren.

Transacties tussen derden waar de cliënt niet bij betrokken is, dit speelt met name bij due diligence onderzoeken, vallen buiten het transactiebegrip. De meldingsplicht ziet niet toe op al hetgeen een instelling ter ore is gekomen, maar slechts op transacties waarmee zij is geconfronteerd in het kader van de

dienstverlening binnen de reikwijdte van de WWFT. Informatie ontvangen bij niet WWFT plichtige diensten, bijvoorbeeld bij notarissen als het gaat om testamenten en dergelijke, valt daar buiten. Er is geen uitbreiding van onderzoeksplicht beoogd, wel wordt rekening gehouden met de deskundigheid van de instelling.

Cliëntenonderzoek

Naast het melden van ongebruikelijke transacties is het cliëntenonderzoek de andere hoofdpijler van de WWFT. Bij het cliëntenonderzoek worden de nodige aanpassingen ingevoerd:

- wie is vertegenwoordiger van de cliënt en is deze vertegenwoordigingsbevoegd? De instelling dient de vertegenwoordigings-bevoegdheid van de cliënt vast te stellen. In de huidige wet geldt onder het cliëntenonderzoek de identificatie en verificatie van de cliënt en niet de verplichting om ook vast te stellen of de cliënt bevoegd is. Dit gebeurt overigens wel vaak impliciet omdat uit wordt gegaan van de schijn van vertegenwoordigingsbevoegdheid;
- de instelling dient 'stroman-constructies' te herkennen: op risico gebaseerde maatregelen nemen om na

te gaan of de natuurlijke persoon voor zichzelf optreedt dan wel voor anderen.

- Bij het aangaan van een zakelijke relatie met of het uitvoeren van een transactie ten behoeve van een (PPP of PEP) moet onderzoek worden gedaan naar zijn gehele vermogen en niet slechts het gedeelte dat bij de transactie wordt aangewend. Daarnaast is toestemming van het senior management nodig voor cliëntacceptatie;
- uitbreiding PEP verplichting: buitenlandse PEP's die in Nederland wonen vallen ook onder PEP verplichting;
- ook bij buitenlandse trusts (geen rechtspersoon) inzicht verschaffen in eigendom en zeggenschapsstructuur. De identiteit van de instellers, trusteees en begunstigden moeten bekend zijn.
- bij nota van wijziging is een nieuwe bepaling geïntroduceerd voor het cliëntenonderzoek bij personenvennootschappen (maatschap, v.o.f., commanditaire vennootschap alsmede vergelijkbare rechtsvormen naar buitenlands recht). Dit betreft personenvennootschappen zonder rechtspersoonlijkheid. De doelstelling is hetzelfde als het uitvoeren van het cliëntenonderzoek bij rechtspersonen: de zeggenschapsstructuur doorgronden, monitoren en achterhalen welke natuurlijke personen in belangrijke mate invloed kunnen uitoefenen (vergelijkbare UBO bepaling). De natuurlijke persoon die direct of indirect de personenvennootschap wezenlijk naar zijn hand kan zetten geldt als equivalent van de UBO. Alle maten of vennoten dienen te worden geïdentificeerd. Verificatie van de identiteit is beperkt tot de natuurlijke personen die kwalificeren als het equivalent van de UBO.

Uitbreiding meldplicht bij beoogde transacties/mislukt cliëntenonderzoek

Als gevolg van FATF review en artikel 9 vijfde lid van de 3e Richtlijn is een nieuwe bepaling ingevoerd in artikel 16 WWFT. Er bestaat ook een meldingsplicht indien het cliëntenonderzoek niet tot het gewenste resultaat leidt en er indicaties zijn dat de cliënt betrokken is bij witwassen of financieren van terrorisme. Bij de melding dient dan een beschrijving te worden opgegeven van de redenen waarom het cliëntenonderzoek niet tot het gewenste resultaat heeft geleid.

Termijn voor melden

De termijn van melden wordt aangepast in onverwijld, in plaats van 14 dagen. Dit betekent dat de maximale termijn voor het doen van de melding 14 dagen is. In de praktijk betekent deze wijziging dat in ieder geval binnen 14 dagen moet worden gemeld en zoveel eerder als feitelijk mogelijk is bij voldoende en zorgvuldige afweging of de transactie ongebruikelijk is.

Civielrechtelijke en strafrechtelijke vrijwaring

De civielrechtelijke alsook de strafrechtelijke vrijwaring geldt straks alleen als de melding van een ongebruikelijke transactie te goeder trouw is verricht. Dit betekent dat de vrijwaring niet werkt als de instelling zelf schuldig of medeplichtig is aan de desbetreffende feiten. Te goeder trouw betekent dat in de redelijke veronderstelling is gehandeld dat op een correcte wijze uitvoering wordt gegeven aan de meldingsplicht.

De opleidingsverplichting

De opleidingsverplichting van artikel 35 van de WWFT wordt aangepast. Werknemers moeten straks periodiek aan hun opleidingsverplichting voldoen. Voldoende kennis is van belang om risico georiënteerd beleid uit te voeren en ongebruikelijke transacties te kunnen

herkennen, ook als deze niet reeds ongebruikelijk zijn op grond van de objectieve indicatoren. Voorts moeten instellingen maatregelen treffen ter voorkoming van risico's die samenhangen met het gebruik van nieuwe technologieën in het economisch verkeer (o.a. betalingsverkeer).

mr. D.S. Kolkman en mr. C.A. Reckweg
Toezichthouders WWFT

De Rechter, door Jesse van Muylwijck (www.jessecartoons.com)

